

Universitätsbibliothek Paderborn

**Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis
Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev
De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo**

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

VI. Expenditur regula Decretalium, consuetudines esse nullas quæ violant libertatem ecclesiasticam, & Principibus ecclesiastica negotia permittunt.
Quod verum, si libertas omnino tolleretur, non ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

dium intulisse, sed æquo animo pacem inter Sacerdotes retentam. Quo arguento, & aliquot Pontificum Romanorum exemplis adductis, persuasit Victori Papæ anno CXCVIII. ut pacem Polycratii ceterisque Asiaticis Episcopis restitueret; quos Ecclesiæ communione privarat, quod à reliquis orbis Christiani Episcopis dissentientes, decimaquarta Luna, non autem die dominica, Pascha celebrarent. Censuit enim Irenæus, æquum non esse ut Victor tot Ecclesiæ à communione recideret, ob morem antiquum cuius se retinente præstabant. Exoratus Victor, ut præcipue auctoritatibus que in Romana fide viget specimen edidit, excommunicatione in Asianos lata universalis Ecclesiæ traditionem comprobatam à quanplurimis synodis nutu ejus indicis constantissime vindicando, ita quoque humanitatis remissionisque in toleranda consuetudine particulari singulare exemplum præbuit. In gratiam enim statim redivisse Polycratem & Asiaticos cum Victore, retento Ecclesiæ suarum usu, restatur Sozomenus: *Decreto communi singuli, ut consueverant, festum agentes, à mutua communione non recesserunt. Frivolum enim & meritio judicarunt consuetudinis gratia à se mutuò separari eos qui in principiis religionis capitibus consentirent.* Dissimulandum tamen non est, errore irrepsisse in textum Sozomeni in Polycratis nomine, cùm lectio integra remanserit in nomine Victoris: *Sapientissime autem arbitror, inquit, soluisse subvertam olim de eo controversiam Victorem tunc temporis Rome Episcopum, & Polycarpum Smyrnensem.*

*Ex vetero villa
re nomine apud
Sozomenus reli
efforitur letio de
Polycratis nomine.*

dium intulisse, sed æquo animo pacem inter Sacerdotes retentam. Quo arguento, & aliquot Pontificum Romanorum exemplis adductis, persuasit Victori Papæ anno CXCVIII. ut pacem Polycratii ceterisque Asiaticis Episcopis restitueret; quos Ecclesiæ communione privarat, quod à reliquis orbis Christiani Episcopis dissentientes, decimaquarta Luna, non autem die dominica, Pascha celebrarent. Censuit enim Irenæus, æquum non esse ut Victor tot Ecclesiæ à communione recideret, ob morem antiquum cuius se retinente præstabant. Exoratus Victor, ut præcipue auctoritatibus que in Romana fide viget specimen edidit, excommunicatione in Asianos lata universalis Ecclesiæ traditionem comprobatam à quanplurimis synodis nutu ejus indicis constantissime vindicando, ita quoque humanitatis remissionisque in toleranda consuetudine particulari singulare exemplum præbuit. In gratiam enim statim redivisse Polycratem & Asiaticos cum Victore, retento Ecclesiæ suarum usu, restatur Sozomenus: *Decreto communi singuli, ut consueverant, festum agentes, à mutua communione non recesserunt. Frivolum enim & meritio judicarunt consuetudinis gratia à se mutuò separari eos qui in principiis religionis capitibus consentirent.* Dissimulandum tamen non est, errore irrepsisse in textum Sozomeni in Polycratis nomine, cùm lectio integra remanserit in nomine Victoris: *Sapientissime autem arbitror, inquit, soluisse subvertam olim de eo controversiam Victorem tunc temporis Rome Episcopum, & Polycarpum Smyrnensem.*

Legendum est, Polycratem. qui error proclivis est. Ex sola rei gestæ narratione non solum probatur assertio nostra de retinenda communione cum diversis ritibus, sed etiam Novatorum calumniae refelluntur, qui Victoris excommunicationem à ceteris Ecclesiæ spretam, & Ecclesiæ Asiaticarum confortum ab omnibus retentum prædicant, adeo ut qua adversus illos directa erat machina, in nostros contorqueant, nec vano quidem id, nisi exceptione à nobis proposta repellantur. Probent enim (quod facillimum est) non rejectos Asiaticos à communione Orientalium post Victoris censuram, hoc de dignitate sedis apostolice nihil demit, cùm ad Irenæi suggestionem pacem redditam à Victore docuerimus. Ex Eusebio enim & Socrate constat de excommunicatione à Victore inficta, & de Irenæi epistola. Ex Sozomeno autem, de communione Victoris & Polycratis non interrupta. Quod aliter contingere non potuit, nisi suspenso à Victore excommunicatio-

tionis effectu, post monita Irenæi. Ceterum Sozomenus & Socrates varios Ecclesiæ ritus observantes qui earum concordie non officiebant. Qui in eadem fide consentiunt, inquit Socrates, iidem in ritibus & ceremoniis inter ipsos discrepant.

V. Ex antiquissima & recentiore Ecclesiæ præxi demonstratum est varios ritus in sacrorum administratione externique cultus disciplina non interrupse mutuum Episcoporum consortium, toleratique à Romanis Pontificibus in aliis provinciis consuetudines qua fidem non violarent. Vnde colligere licet, eadem benigitate usuros quoque Summos Pontifices in altero disciplinæ capite, quod personas vel res ecclesiasticas, non autem ritus ipsos respicit. Hac indulgentia Africanis consuluit Gregorius, quibus veteres consuetudines intactas praestit, quæ fidei non adverfarentur. Idem ejus consilium fuit de Gallicana Ecclesiæ consuetudinibus, ut patet ex epistola ad Augustinum Anglorum Episcopum: *Mihi placet, inquit, ut siue in Romana, siue in Gallicana, siue in qualibet Ecclesia inveniensi quod plus omnipotenti Deo placere possit, sollicitè eligas.* Alexander III. decefforum vestigis haerens, in re gravissima, id est, in matrimonij nullitate, Ecclesiæ Gallicanæ consuetudinem, licet Romanae contrarium, tolerandam esse rescripsit: *Licet Ecclesia Romana, propter maleficia, legitimè conjunctos dividere non consuevit, si tamen consuetudo generalis Ecclesiæ Gallicana habet ut hujusmodi matrimonium dissolvatur, nos patienter tolerabimus.*

V I. Quæ disputata sunt docent remissionis usum à majoribus nostris adhibitum in tolerandis consuetudinibus quæ fidei non officerent. Sed novo jure Decretalium addita est altera exceptio, nempe ut inutiles habeantur omnes consuetudines quæ aliquo pacto libertatem & immunitatem ecclesiasticam violent, id est, quæ Principibus laicis potestatem quandam in res aut personas ecclesiasticas indulgent. Quia cùm rerum spiritualium tractandarum sint incapaces, ratione destituta censerunt confuerudo quæ rerum conditionem evertit, ideoque nullo tempore, etiam immemoriali, vires obtinere potest, ut docent plerique Iuris Canonici interpres.

Hac difficultate se quidam expedient, adhibita distinctione, ita ut immunitas omnino & in universum abrogari non possit, vel adeo restringi, ut maxima ordini ecclesiastico fiat injuria, sed in quibusdam articulis ei derogari possit, consuetudine quadam mixta quæ ex Clericorum &

Gregor. In m. id.
August. Anja.
Ep. c.

Alexander III. b.
Appendicis.
Later. c. i. 6. 50
gidi.

C. Cleric. De
dictio. c. claus.
re. De dictio. il
vixit. c. clau
sare. De dictio.
c. 2. Cicerio. De
dictio. c. 2. 2. 2.
De dictio. c. 2. 2.
De dictio. c. 2. 2.

laicorum consensu proficiuntur, ut recte obseruat Covarruvias. Ob quam rationem se forensem Gallorum usum non damnare profitetur de convenientibus Clericis coram judge seculari in actionibus realibus. Alij verò hunc nodum ita solvunt. Farentur ex possessione immemoriali, nec præscriptio-nis, nec consuetudinis titulo, rerum spiri-tualium administrationem laicis acquiri posse; attamen ex consuetudine præscripta, per possessionem illam immemorialem instru probationem privilegij à Summo Pon-tifice concessi. Itaque aiunt in hac specie sufficere ut allegetur titulus, id est, privile-gium à superiore indulatum. Ejus enim pro-batio sola possessione centenaria vel imme-moriali conficitur, etiamsi nullæ exhibeantur privilegij tabulae. Morosiores re-quirunt, ad summum, probationem famæ, quæ doceat privilegium illud concessionum fuisse: quamvis haec conditio à multis ne-cessaria non esse dicatur. In eum autem finem requiritur privilegij allegatio, ut con-ster, vel saltem censeatur, laico idoneita-tem seu capacitatem rei ecclesiastice tra-ctandæ, indultam fuisse à Summo Pontifice.

VII. Hunc loquendi modum secuti sunt Gallicani auctores Aufrerius & Benedictus, aliique pragmatici, qui ex privilegio sedis apostolicae Principibus nostris in plerisque ecclesiasticis negotiis jurisdictionem vindicant, & privilegij probationem è verutissima possessione petunt, in iis capitibus, in quibus desunt privilegiorum tabulae. Vnde Franciscus I. Constitutionibus editis profi-teret se privilegiis à Summis Pontificibus indulitis auctoritatem in quibusdam rebus consecutum esse. Hac privilegij allegatio-ne, cui adjecta erat verutissima possesso, jura sua à Decretalibus infraicta conservabat, juxta pragmaticorum Doctorum re-ceptam sententiam. Quare nulla est suggil-landi majores nostros relicta occasio, quod crimina quedam Privilegia dixerint, (qui mos loquendi retinetur etiam hodie apud omnia tribunalia) quodque Libertates Gal-licanas, Privilegia vocaverint. Id enim pro-fectum è doctrina interpretum Iuris, qui præscriptionem & consuetudinem inver-erat rejecabant in hac specie, nisi ac-cederet privilegij allegatio, quo vitium per-sonæ laicæ non idonea ad spiritualia possi-denda purgaretur. unde privilegij vocem recte Principes nostri usurparunt. Neque enim si quod jus aliunde iis competebat, ut se his negotiis interponerent, novo privile-gio confusum vel abolitum erat, ut supra monimus ex Hincmaro, cap. 1. hujus li-bri §. ultimo. Licet enim jura cumulare, ut

docent interpretes, & privilegium adhibe-re ad munienda illa quæ jure communi com-petunt. Hoc autem loquendi modo id con-secuti sunt, ut etiam Romanæ Curiæ lumen, Illustrissimum Cardinalem Bellarminum, ad juris nostri confirmationem hujus tituli specie traxerint, & Franciscum Suarem, li-cet alioqui Principum causæ sèpe minus æquum. Recitabo ejus verba: *Non audeo* *dammare usum talium privilegiorum; sed hoc* *apostolice sedi remitto. Nam etiam Cardinalis* *Bellarminus cap. 35. contra Barlaicum, cum ille* *diceret esse in Galia delicta quedam gravia* *qua. Privilegiata dicuntur, ipse responderet, ideo* *dici privilegiata, quia privilegio sedis aposto-licæ indulsum est Regibus Francorum ut ea deli-cta cognoscere possint. Quibus verbis videtur* *illam excusationem non improbare, sicut eam* *non improbat Julius Clares & Aufrerius, quos* *allegar.*

VIII. Ceterum etsi formulæ Pragma-ticorum satisfecerimus, Privilegiorum men-tione injecta, sinceror mihi videtur haec respondendi ratio, si mero jure regio in certis articulis, in aliis verò jure Patrocinij & Tuitionis, Principes ad se quamplurima olim traxisse dicamus, quæ à Summis Pon-tificibus perstricta non sunt; ab illis deinde aliquanto tempore cessasse, cum novis De-cretis sunt vetita; quorum cognitionem iterum resumperint, ad procurandam re-gnorum suorum ipsiusque Ecclesiae Gallica-næ salutem; hanc verò possessionem sine ulla interpellatione Summi Pontificis reti-nuerint ab aliquot seculis, hodieque reti-neant. Quæ conniventia sedis apostolica id maximè præstat, ut bona fide Principes in eo negotio tractando versentur, quod ad se pertinere non improbabili ratione putant; ita ut patientia illa, si necesse sit, vi-cem privilegij & dispensationis subeat, etiamsi in singulis speciebus privilegium ex-hiberi non possit; quod tamen in gravioribus & majoris momenti capitibus, Regibus nostris non deest. Qua de re specialiter di-cemus sequentibus libris; ubi per capita ostendemus quæ hic per aversionem & ge-neraliter adnotamus. Huic autem cogni-tioni Principum faciles se præbent Summi Pontifices, vel ob maximam quæ inde con-sequitur in Ecclesia Gallicana utilitatem, vel ut viter offendio Principum, qui ægræ pa-terentur se ab ea auctoritate dejici quæm hereditario jure à majoribus suis ad se trans-missam retinent, & inter præcipua regia Corona jura recensem.

Excitatur à quibusdam gravis quæstio, an ex tolerantia Papæ sequatur legitima præ-scriptio, qua Principes jura sibi tempore

L. 4. ff. ad legem
Falc. Abbas in c.
Post electionem
De concil. præb.
Felicis in c. In
missa. num. 2.
de refer.
L. forma p. fin.
ff. de censibus.

Savres l. 4. De-
finit. Fidei c. 34.
a. 29.

Commerciat Pra-
dicti qualificati c.
7. 1. 1.

Pergia. de Jure
ficio 1. 1. 1. 1. 1. 1.
41. Miserabilis de-
prob. T. p. Conc.
172. Monach.
1. 1. 1. 1. 1. 1. 1.
46. 47. 48. Ca-
rolo Medio in
Conf. Pauli. §. 7.
p. 11. Petrus Bar-
laic. 1. 1. 1. 1. 1. 1.
C. decret. 30. vel
40. 41. quis lo-
gantur in genera
de præficatione,
quando objet in
capitulo præfici-
tum.

Yannet. Faber.
Actum in cato. de
Pra. Secr. Super
Radic. Vallensis. 1.
& 1. Apologia pri-
mit. Benedict. in
verbis de exercitu.
Decr. 1. p. 141. Sc.
144. 45. & seq.
Cathol. la. con-
sider. 1. 1. 1. 1. 1.
T. des
japon. Carolus
de Goulio lib. 2.
Reg. Iust. cap.
17.

Clerici. Dis-
tit. c. Cato.
De deb. il-
lumin. c. 1.
v. De cont.
Clerici. Di-
cumenta.
c. Sancio
Mefan. 5.
t. c. Cato
1. De patet.